

ریاست جمهوری
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری

سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان فارس

حمام تاریخی بادنجان

تهیه کننده: ایرج محمدی

شماره ثبت:

تاریخ ثبت:

۱۴۷۴۳

تاریخ تهیه: پائیز ۸۴

۱- موقعیت طبیعی اثر:

شهرستان جهرم در جنوب ناحیه مرکزی استان فارس بین شهرستانهای فسا، داراب، لار، فیروزآباد و شیراز واقع گردیده است. مساحت آن ۵۵۰۰ کیلومترمربع است. شهرستان جهرم، از دشتهای مرتفع (حدود ۹۰۰ متر) پدید آمده که بوسیله کوهها احاطه شدهاند. مهمترین آنها کوه میمند و سیمکان است که جهرم را از فیروزآباد جدا می‌سازد. براساس سرشماری سال ۱۳۷۰ جمعیت جهرم ۱۸۲ هزار نفر بوده است. از نظر تقسیمات کشوری دارای چهار بخش مرکزی، سیمکان، کردیان و خفر است. این اثر در بخش سیمکان واقع گردیده. شغل اکثر مردم این بخش کشاورزی و عمده محصولات آنها نیز گندم، جو و برنج می‌باشد.

۲- موقعیت فعلی اثر:

شهرستان جهرم، بخش سیمکان، منطقه پشت‌بهر، انتهای روستای بادمجان

۳- مشخصات پلاک ثبتی اثر:

این اثر در پلاک ثبتی روستای بادمجان واقع گردیده است.

۴- تاریخچه و وجه تسمیه اثر:

با توجه به فرم و پلان اثر دوره آن به صفویه بر می‌گردد. چون اثر در روستای بادمجان قرار گرفته است. به همین نام نیز خوانده می‌شود.

۵- سوابق پژوهشی اثر، شناسایی، بررسی، گمانه‌زنی، حفاری:

این اثر در سالهای گذشته توسط کارشناسان سازمان میراث فرهنگی و گردشگری شناسایی و در سال ۱۳۸۴ کلیه اقدامات ثبتی آن تهیه تا پس از مطرح شدن در جلسه شورای ثبت در فهرست آثار ملی قرار گیرد.

۶- نوع و توضیحات مالکیت اثر:

نوع مالکیت بصورت حقوقی است. این اثر چون هیچ یک از اهالی روستا خود را مالک اثر نمی‌دانند در تصرف دولت می‌باشد.

۷- مشخصات اثر - تپه:

۸- مشخصات اثر بنا:

این حمام مشرف به رودخانه بادشاهان واقع گردیده است. ورودی حمام از ضلع شمالی که بصورت دالانی به طول سه متر که پوشش آن نیز بصورت گهواره‌ای بوده و در حال حاضر فرو ریخته است. مصالح بکار رفته در آن آجر، لاشه سنگ با ملاط گچ و ساروج می‌باشد. آجرهای بکار رفته در آن، ابعاد 20×20 سانتیمتر می‌باشد. پس از این دالان وارد فضایی مستطیل شکل شده که پوشش آن نیز بصورت گهواره‌ای می‌باشد. بدنه آن نیز با گچ اندود شده است. با توجه به لایه های موجود در بدنه بنا چنین بنظر می‌رسد که در دوره‌های مختلف بدنه اندود گردیده است. از این فضا بوسیله یک درب ورودی به عرض ۸۰ سانتی متر و به ارتفاع ۱۸۰ سانتیمتر وارد یک فضای چند ضلعی می‌شویم که دارای ۴ رخت کن که در قسمت پایین هر رخت کن ۴ حفره که جای کفش می‌باشد. در بدنه داخلی هر رخت کن دو ناچچه جهت قرار گرفتن وسایل روشنایی می‌باشد. در بدنه داخلی هر رخت کن دو ناچچه جهت قرار گرفتن وسایل روشنایی می‌باشد. در وسط این فضا حوضی مربوط به دوران قاجار می‌باشد که در حال حاضر پر شده است. پاشور این حوضی از سنگ مرمر سبزی باشد که گوشه‌های آن شکسته و صدمه دیده است. آزاره این قسمت (رخت کن) از سنگهای گندمک می‌باشد. پوشش این فضا (رخت کن) عرقچین می‌باشد. در قسمت منتهی علیه آن سوراخی تعبیه گردیده که جهت تأمین روشنایی فضا تعبیه گردیده است. پوشش سقف با آجرهای 20×20 سانتی متر احداث گردیده است. بدنه آن نیز با گچ اندود گردیده است. از این قسمت وارد فضایی می‌شویم که یک اطاق مستطیل شکل در سمت چپ آن تعبیه گردیده. بدنه داخلی آن با گچ اندود و چهار ناچچه جهت قرار گرفتن وسایل روشنایی در آن تعبیه گردیده است. قسمتهایی از سقف این فضا فرو ریخته است. از این قسمت وارد فضای اصلی حمام شده که خزینه نیز در این فضا قرار گرفته است. فرم پلان این قسمت بصورت چندضلعی می‌باشد. پوشش سقف آن نیز بصورت گنبدی و با آجرهای 20×20 سانتی متر احداث گردیده است. بدنه داخلی آن نیز با گچ اندود گردیده است. خزینه و محل دیگ مسی در این فضا تعبیه گردیده است. آثار و بقایای حوضی در این فضا به چشم می‌خورد که در حال حاضر پر شده است. این حمام به علت بی توجهی آسیب و صدمه فراوان دیده است. در ضلع شمال این حمام پشت بندهایی جهت استحکام بخشی بنا تعبیه گردیده که آثار و بقایای آن هنوز قابل رؤیت می‌باشد این اثر نیاز شدید به تعمیر و مرمت و ارائه یک طرح مرمتی در اسرع وقت می‌باشد.

۹- ویژگی اثر:

پلان و فرم معماری اثر

۱۰- نوع بهره‌برداری اثر:

نوع بهره‌برداری اثر در اصل بصورت خدمتانی بوده و در حال حاضر هیچگونه بهره‌برداری از اثر نمی‌گردد.

۱۱- اقدامات انجام شده در مورد حریم اثر (حریم پیشنهادی):

تاکنون هیچگونه اقدامی درخصوص تعیین حریم اثر صورت نگرفته است. حریم پیشنهادی جهت این اثر از هر ضلع آن ۱۰۰ متر بسیار مناسب می‌باشد.

۱۲- توضیح دخل و تصرفات انجام شده و مشهود اثر:

عدم توجه در تعمیرات این بنا باعث گردیده که قسمتهای زیادی از اثر تخریب گردد.

۱۳- توضیح تعمیرات گذشته در اثر:

کلیه تعمیرات صورت گرفته در اثر خارج از ضوابط و مقررات مرمتی اثر بوده و توسط مردم عادی این تعمیرات صورت گرفته است.

۱۴- توضیحات ضروری و اختصاصی اثر:

۱. ارائه طرح مرمتی و تعمیراتی درخصوص اثر در اسرع وقت ۲. تعیین حریم اثر ۳. تعمیرات اساسی و استحکامبخشی اثر در اسرع وقت

۱۵- شرح وضعیت موجود خطرپذیری و دلایل آسیب‌های وارده:

سقف برخی از قسمتهای اثر تخریب و فرو ریخته است و دیواره این حمام در برخی قسمتها صدمه و فرو ریخته است. تعداد بنده این اثر در اکثر نقاط فرو ریخته است. عدم ارائه برنامه تعمیراتی و تقویت سازه بنا باعث می‌گردد در آینده بنا صدمه شدید ببیند.

۱۶- ذکر منابع و مآخذ گزارش:

تحقیقات میدانی

حمام تاریخی باندیجان ، ورودی حمام

حمام تاریخی باندیجان ، سرپینه (رختگن)

حمام تاریخی یانمچان ، سرپینه (گفشکن)

حمام تاریخی یانمچان ، گرمخانه

موقعیت حمام بادشبان بر روی نقشه ۱:۲۵۰۰۰ با جغرم